

Nordisk
Ministerråd

- Deklaration om nordisk sprogpolitik
- Yfirlýsing um norræna málstefnu
- Deklarasjon om nordisk språkpolitikk
- Pohjoismainen kielipoliittinen julistus
- Deklaration om nordisk språkpolitik
- Kunngerð um norðurlenskan málpolitikk
- Avannaamioqatigiit oqaatsinut politikki pillugu nalunaarutaat
- Davviriikkalaš giellapolitihka julggaštus
- Declaration on Nordic Language Policy

DEKLARATION OM NORDISK SPROGPOLITIK

Hvilket eller hvilke sprog, vi bruger, har stor betydning for, hvordan vi forstår os selv, hvordan andre mennesker forstår os, og hvordan vi forstår dem. Sprog er sammen med kultur også bærer af historie og er vores vigtigste fælles samfundsinfrastruktur. Det er med til at skabe fællesskab og tillid og med til at styrke demokrati og deltagelse. Det nordiske sprogfællesskab er derfor vigtigt for den fortsatte udvikling af en fællesnordisk identitet og er på den måde med til at fremme Norden som verdens mest integrerede region.

I store dele af Norden tales et af de skandinaviske sprog, samtidig som flere andre sprog også hører hjemme i vores flersprogede region. Og vi betragter alle sprog som ligeværdige, selvom de ikke alle har den samme rolle. De samfundsbærende sprog i Norden, som kan anvendes til officielle formål, er dansk, finsk, færøsk, grønlandsk, islandsk, norsk (bokmål og nynorsk), de samiske sprog og svensk, hvor de samiske sprog og grønlandsk er defineret som urfolkssprog. Følgende sprog har desuden i kraft af deres lange tilstedeværelse i Norden en særstilling som nationale minoritetssprog: Meänkieli, kvænsk, finsk, de samiske sprog, romani (chib), romanes, jiddisch og tysk. Dertil kommer de nordiske tegnsprog. Endelig er mange nye sprog og dermed nye modersmål kommet til over årene i kraft af indvandring fra andre sprogområder. I skolen lærer alle børn og unge engelsk og i forskellig

udstrækning andre sprog. Det er vigtigt, at vi i Norden har meget gode kundskaber i sprog med international rækkevidde. Denne flersproglighed og parallelsproglighed bidrager til at styrke Nordens stilling i verden og vores fælles vision.

Som nordisk fællesskab ønsker vi at bevare og udvikle både alle vores sprog og vores sprogfællesskab. I henhold til Helsingforsaftalen skal undervisning og uddannelse i Norden omfatte undervisning i de øvrige nordiske landes, herunder Færøernes, Grønlands og Ålands, sprog, kultur og samfundsforhold. Vi ønsker at styrke den fælles viden om og forståelse af de sprog, som tales, særligt forståelse af de skandinaviske sprog. Interessen for nordiske sprog og nordisk samarbejde skal styrkes hos børn og unge. Det er dem, der skal føre det nordiske fællesskab videre.

Målet for denne deklARATION er, at den skal udgøre grundlaget for en overordnet, samlet, langsigtet og effektiv sprogpolitik, hvor:

1. Nordens samfundsbærende sprog er og forbliver stærke og levende
2. de samfundsbærende sprog forbliver samfundsbærende og fortsat kan anvendes som videnskabelige sprog
3. det nordiske samarbejde også i fremtiden vil foregå på de skandinaviske sprog, dvs. dansk, norsk og svensk

4. alle de sprog, som hører hjemme i Norden lever videre og udvikles i en tid præget af digitalisering inklusive kunstig intelligens, internationalisering og migration.

Den nordiske sprogpolitik komplementerer de nationale og har fokus på at sikre, at alle nordboere:

1. kan tale, forstå, læse og skrive det eller de sprog, som fungerer som samfundsbærende i det område, hvor de bor, således at de kan deltage aktivt i samfundslivet
2. kan kommunikere på mindst et skandinavisk sprog og har kundskaber i de andre skandinaviske sprog, så de

kan tage del i det nordiske sprogfællesskab

3. har mulighed for at bevare og udvikle deres modersmål, urfolkssprog, tegnsprog og nationale minoritetssprog
4. har adgang til information om sproglige rettigheder og sprogsituationen i Norden.

Målsætningerne i denne deklaration vil blive fulgt op af arbejdsprogrammer, som regelmæssigt fornyes. Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning og Nordisk Ministerråd for Kultur vil sikre, at programmerne udarbejdes, vedtages og implementeres af relevante sektorer med henblik på at nå målene i denne deklaration.

YFIRLÝSING UM NORRÆNA MÁLSTEFNU

Miklu skiptir fyrir sjálfsmynd okkar hvaða tungumál við tölum, hvernig aðrir skilja okkur og hvernig við skiljum aðra. Enn fremur miðla tungumál, ásamt menningu, sögunni og eru mikilvægasta sameiginlega grunnstoð samfélags okkar. Þau eiga þátt í að skapa samfélag og traust og efla lýðræði og þátttöku. Af þeim ástæðum er norrænt málsamfélag mikilvægur liður í að styrkja norræna sjálfsmynd og á því þátt í að gera Norðurlönd að samþættasta svæði heims.

Eitthvert skandinavísku tungumálanna er talað á stórum hlutum Norðurlanda en auk þeirra er talaður fjöldi annarra tungumála á þessu fjölyngda heimssvæði okkar. Við gerum enda öllum tungumálum jafnhátt undir höfði þó svo að hlutverk þeirra kunni að vera mismunandi. Þjóðtungur Norðurlanda, sem notaðar eru í opinberum tilgangi, eru danska, finnska, færeyska, grænlenka, íslenska, norska (bókmál og nýnorska), samísku tungumálin og sænska. Af þessum tungumálum eru samísku málin og grænlenka skilgreind sem tungumál frumbyggja. Þá hafa eftirfarandi tungumál, sökum langrar tilvistar þeirra á Norðurlöndum, sérstaka stöðu sem svæðisbundin minnihlutatungumál: meänkieli kvenska, finnska, samísku málin, rómamálin, jiddíska og þýska. Að auki ber að nefna

norrænu táknmálin. Loks hafa fjöldi nýrra tungumála, og þar með móðurmála, tekið sér bólfestu á Norðurlöndum í gegnum tíðina með fólksflutningum frá öðrum málsvæðum. Í skólum læra öll börn og ungmenni ensku og að mismiklu leyti önnur tungumál. Mikilvægt er að við á Norðurlöndum búum yfir mjög góðri færni í tungumálum sem hafa víðtæka útbreiðslu. Fjölyngi og samhliða tungumálanotkun eiga þátt í að treysta stöðu Norðurlanda á heimsvísuog tryggja framgang sameiginlegrar framtíðarsýnar okkar.

Sem norrænt samfélag er það ósk okkar að varðveita og þróa bæði öll tungumál okkar og norrænt málsamfélag. Samkvæmt Helsingforssamningnum skulu kennsla og menntun á Norðurlöndum taka til kennslu í tungumálum og um menningu og almennt þjóðfélagsástand í öðrum norrænum löndum, þar á meðal Færeyjum, Grænlandi og Álandseyjum. Við viljum efla sameiginlega þekkingu og skilning á þeim tungumálum sem við tölum, sérstaklega skilning á skandinavísku tungumálunum. Efla skal áhuga barna og ungmenna á norrænum tungumálum og norrænni samvinnu. Það eru þau sem munu þróa norræn samfélög í framtíðinni.

Markmiðið með þessari yfirlýsingu er að hún skuli vera grundvöllur almennrar, umfangsmikillar og virkrar málstefnu til lengri tíma þar sem:

1. Þjóðtungur á Norðurlöndum standa og halda áfram að standa vel að vígi og vera lifandi.
2. Þjóðtungurnar halda áfram að vera undirstöðutungumál á öllum sviðum samfélagsins og notaðar áfram á vísindalegum vettvangi.
3. Áfram er notast við skandinavísku tungumálin í norrænu samstarfi, það er að segja dönsku, norsku og sænsku.
4. Öll tungumálin á Norðurlöndum haldi velli og þróist á tímum sem einkennast af stafrænni tækni ásamt gervigreind, alþjóðavæðingu og fólksflutningum.

Norræn málstefna kemur til viðbótar við málstefnur einstakra landa og miðar að því að allir Norðurlandabúar:

1. Geti talað, skilið, lesið og skrifað á því eða þeim tungumálum sem eru

undirstöðutungumál þar sem þeir búa, þannig að þeir geti tekið virkan þátt í samfélaginu.

2. Geti haft samskipti á að minnsta kosti einu skandinavísku tungumáli og hafi næga færni í öðrum skandinavísku tungumálum til að taka þátt í norrænu málsamfélagi.
3. Hafi tækifæri til að varðveita og þróa móðurmál sitt, tungumál frumbyggja, táknmál og svæðisbundið minnihlutamál.
4. Hafi aðgang að upplýsingum um tungumálaréttindi og stöðu tungumála á Norðurlöndum.

Markmiðum í þessari yfirlýsingu verður fylgt eftir með starfsáætlunum sem endurskoðaðar verða með reglulegu millibili. Norræna ráðherranefndin um menntamál og rannsóknir og Norræna ráðherranefndin um menningarmál hyggjast búa svo um hnútana að áætlunum þessum verði framfylgt og þær samþykktar og innleiddar á viðkomandi fagsviðum svo að ná megi markmiðum þessarar yfirlýsingar.

DEKLARASJON OM NORDISK SPRÅKPOLITIKK

Hvilket eller hvilke språk vi bruker, har stor betydning for hvordan vi forstår oss selv, hvordan andre mennesker forstår oss, og hvordan vi forstår dem. Sammen med kultur er språk også bærer av historie, og det er vår viktigste felles samfunnsinfrastruktur. Det er med på å skape fellesskap og tillit og å styrke demokrati og deltakelse. Det nordiske språkfellesskapet er derfor viktig for den fortsatte utviklingen av en fellesnordisk identitet og er på den måten med på å fremme Norden som verdens mest integrerte region.

I store deler av Norden snakkes et av de skandinaviske språkene, samtidig som flere andre språk også hører hjemme i den flerspråklige regionen vår. Og vi betrakter alle språk som likeverdige, selv om ikke alle har den samme rollen. De samfunnsbærende språkene i Norden, som kan brukes til offisielle formål, er dansk, finsk, færøysk, grønlandsk, islandsk, norsk (bokmål og nynorsk), de samiske språkene og svensk, der de samiske språkene og grønlandsk er definert som urfolksspråk. Følgende språk har dessuten i kraft av sin lange tilstedeværelse i Norden en særstilling som nasjonale minoritetsspråk: meänkieli, kvensk, finsk, de samiske språkene, romani (chib), romanes, jiddisk og tysk. I tillegg kommer de nordiske tegnspråkene. Dessuten har mange nye språk og dermed nye morsmål kommet til

gjennom årene på grunn av innvandring fra andre språkområder. På skolen lærer alle barn og unge engelsk og i ulik utstrekning andre språk. Det er viktig at vi i Norden har veldig gode kunnskaper i språk med internasjonal rekkevidde. Denne flerspråkligheten og parallellspråkligheten bidrar til å styrke Nordens stilling i verden og vår felles visjon.

Som nordisk fellesskap ønsker vi å bevare og utvikle både alle språkene våre og språkfellesskapet vårt. I henhold til Helsingforsavtalen skal undervisning og utdanning i Norden omfatte undervisning i de andre nordiske landenes, herunder Færøyenes, Grønlands og Ålands, språk, kultur og samfunnsforhold. Vi ønsker å styrke den felles kunnskapen om og forståelsen av språkene som snakkes, spesielt forståelsen av de skandinaviske språkene. Interessen for nordiske språk og nordisk samarbeid skal styrkes hos barn og unge. Det er de som skal føre det nordiske fellesskapet videre.

Målet for denne deklarasjonen er at den skal utgjøre grunnlaget for en overordnet, samlet, langsiktig og effektiv språkpoltikk der:

1. Nordens samfunnsbærende språk er og forblir sterke og levende
2. de samfunnsbærende språkene forblir

- samfunnsbærende og fortsatt kan brukes som vitenskapelige språk
3. det nordiske samarbeidet også i framtiden vil foregå på de skandinaviske språkene, det vil si dansk, norsk og svensk
 4. alle språkene som hører hjemme i Norden, lever videre og utvikles i en tid preget av digitalisering inklusive kunstig intelligens, internasjonalisering og migrasjon.

Den nordiske språkpolitikken komplementerer de nasjonale og har fokus på å sikre at alle nordboere:

1. kan snakke, forstå, lese og skrive det eller de språkene som fungerer som samfunnsbærende i området der de bor, slik at de kan delta aktivt i samfunnslivet

2. kan kommunisere på minst ett skandinavisk språk og har kunnskaper i de andre skandinaviske språkene, så de kan ta del i det nordiske språkfelleskapet
3. har mulighet for å bevare og utvikle sitt morsmål, urfolksspråk, tegnspråk og nasjonale minoritetsspråk
4. har adgang til informasjon om språklige rettigheter og språksituasjonen i Norden

Målsetningene i denne deklarasjonen vil bli fulgt opp av arbeidsprogrammer som fornyes regelmessig. Nordisk ministerråd for utdanning og forskning og Nordisk ministerråd for kultur vil sikre at programmene utarbeides, vedtas og implementeres av relevante sektorer med henblikk på å nå målene i denne deklarasjonen.

POHJOISMAINEN KIELIPOLIITTINEN JULISTUS

Käyttämämme kieli tai kielet vaikuttavat merkittävästi siihen millaisena näemme itsemme, millaisena muut näkevät meidät ja millaisena me itse näemme muut. Kieli ja kulttuuri kertovat myös historiasta ja ne muodostavat keskeisen yhteisen perustan yhteiskunnallisille rakenteillemme. Kielellä on oma tehtävänsä yhteenkuuluvuuden ja luottamuksen rakentajana sekä demokratian ja osallistumisen lujittajana. Siksi pohjoismainen kieliyhteys on tärkeää yhteispohjoismaisen identiteetin jatkuvan kehittymisen kannalta ja se edistää samalla Pohjolan kehittymistä maailman integroituneimmaksi alueeksi.

Suurella osalla Pohjoismaita puhutaan jotakin skandinaavisista kielistä, mutta useilla muillakin kielillä on paikkansa monikielisellä alueellamme. Mehän pidämme kaikkia kieliä samanarvoisina vaikkei niillä kaikilla olekaan samanlaista roolia. Yhteiskunnan toimintaa ylläpitävät kielet ovat kieliä, joita voidaan käyttää virallisissa yhteyksissä. Pohjoismaissa niitä ovat fääri, grönlantti, islanti, norja (bokmål; kirjanorja ja nynorsk; uusnorja), ruotsi, saamelaiskielet, suomi ja tanska. Saamelaiskielet ja grönlantti määritellään alkuperäiskansojen kieliksi. Seuraavia kieliä on puhuttu pitkään Pohjoismaissa ja siksi niillä on erityisasema

kansallisina vähemmistökielinä: meänkieli, kveeni, suomi, saamelaiskielet, romani, jiddiš ja saksa. Lisäksi Pohjoismaissa on eri viittomakieliä. Pohjoismaihin on tullut vuosien saatossa maahanmuuton myötä useita uusia kieliä muilta kielialueilta, ja siten myös uusia äidinkieliä. Koulussa kaikki lapset ja nuoret oppivat englantia ja vaihtelevassa määrin muitakin kieliä. Meidän pohjoismaalaisten on tärkeää omata erittäin hyvät taidot kansainvälisesti merkittävissä kielissä. Monikielisyys ja rinnakkaiskielisyys auttavat vahvistamaan Pohjoismaiden asemaa maailmassa ja tukevat yhteistä visiotamme.

Haluamme pohjoismaisena kieliyhteisönä pitää yllä ja kehittää sekä kaikkia kieliämme että kieliyhteyttämme. Helsingin sopimuksen mukaan Pohjoismaissa on opetukseen ja koulutukseen sisällytettävä muiden Pohjoismaiden, mukaan luettuna Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan, kielten, kulttuurin ja yhteiskuntaolojen opetusta. Haluamme vahvistaa puhuttujen kielten tuntemusta ja ymmärtämistä, etenkin skandinaavisten kielten ymmärtämistä. Lasten ja nuorten kiinnostusta muiden Pohjoismaiden kieliä ja pohjoismaista yhteistyötä kohtaan tulee vahvistaa, sillä juuri heidän tulee jatkaa työtä pohjoismaisten kieliyhteyden hyväksi.

Tämän julistuksen tavoitteena on muodostaa perusta kokonaisvaltaiselle, yhtenäiselle, pitkäjänteiselle ja tulokselliselle kielipolitiikalle, jolla varmistetaan, että

1. Pohjoismaiden yhteiskunnan toimintaa ylläpitävät kielet säilyvät vahvoina ja elinvoimaisina nyt ja vastaisuudessa
2. yhteiskunnan toimintaa ylläpitävät kielet säilyvät yhteiskunnan toimintaa ylläpitävinä, ja niitä voidaan käyttää tieteen kielenä nyt ja vastaisuudessa
3. pohjoismaisessa yhteistyössä käytetään vatedeskin skandinaavisia kieliä eli norjaa, ruotsia ja tanskaa
4. kaikki Pohjoismaihin kuuluvat kielet säilyvät elinvoimaisina ja kehittyvät ajassa, jota leimaa digitalisaatio sekä tekoäly, kansainvälistyminen ja maahanmuutto

Pohjoismainen kielipolitiikka täydentää kunkin maan kansallista kielipolitiikkaa ja pyrkii varmistamaan, että jokainen pohjoismaalainen

1. kykenee puhumaan, ymmärtämään, lukemaan ja kirjoittamaan sitä kieltä

tai niitä kieliä, jotka hänen asuinalueellaan ylläpitävät yhteiskunnan toimintaa, niin että hän voi aktiivisesti osallistua yhteiskunnalliseen elämään

2. kykenee kommunikoimaan vähintään yhdellä skandinaavisella kielellä ja taitaa muita skandinaavisia kieliä, niin että hän voi olla osa pohjoismaista kieliyhteisöä
3. pystyy pitämään yllä ja kehittämään äidinkieltään, alkuperäiskansan kieltään, viittomakieltään ja kansallista vähemmistökieltään
4. saa tietoa kielellisistä oikeuksista ja Pohjoismaiden kielellisestä tilanteesta

Tämän julistuksen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti päivitettävien työohjelmien avulla. Pohjoismaiden ministerineuvoston koulutus- ja tutkimusministerineuvosto ja Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriministerineuvosto varmistavat, että asianomaiset alat laativat, hyväksyvät ja panevat täytäntöön ohjelmat tämän julistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

DEKLARATION OM NORDISK SPRÅKPOLITIK

Det eller de språk vi använder har en stor betydelse för hur vi förstår oss själva, hur andra människor förstår oss, och hur vi förstår dem. Språk är tillsammans med kultur också bärare av historia och är vår viktigaste gemensamma samhällsinfrastruktur. Det bidrar till att skapa gemenskap och tillit och till att stärka demokrati och delaktighet. Den nordiska språkgemenskapen är därför viktig för den fortsatta utvecklingen av en gemensam nordisk identitet och bidrar på så sätt till att främja Norden som världens mest integrerade region.

I stora delar av Norden talas något av de skandinaviska språken, samtidigt som flera andra språk också hör hemma i vår flerspråkiga region. Och vi betraktar alla språk som likvärdiga, även om de inte alla har samma roll. De samhällsbärande språken i Norden, som kan användas för officiella ändamål, är danska, finska, färöiska, grönländska, isländska, norska (bokmål och nynorska), de samiska språken och svenska, varav de samiska språken och grönländska definieras som urfolksspråk. Följande språk har också en särställning som nationella minoritetsspråk genom sin långa närvaro i

Norden: meänkieli, kvänska, finska, de samiska språken, romani chib, romanes, jiddisch och tyska. Därtill kommer de nordiska teckenspråken. Vidare har många nya språk och därmed nya modersmål tillkommit genom åren till följd av invandring från andra språkområden. I skolan lär sig alla barn och unga engelska och i varierande grad andra språk. Det är viktigt att vi i Norden har mycket goda kunskaper i språk med internationell räckvidd. Denna flerspråkighet och parallellspråkighet bidrar till att stärka Nordens ställning i världen och vår gemensamma vision.

Som nordisk gemenskap vill vi bevara och utveckla såväl alla våra språk som vår språkgemenskap. Enligt Helsingforsavtalet ska undervisning och utbildning i Norden omfatta undervisning om språk, kultur och samhällsförhållanden i de andra nordiska länderna, inbegripet Färöarna, Grönland och Åland. Vi vill stärka den gemensamma kunskapen om och förståelsen av de språk som talas, särskilt förståelsen av de skandinaviska språken. Intresset för nordiska språk och nordiskt samarbete behöver stärkas bland barn och unga. Det är de som ska föra den nordiska gemenskapen vidare.

Målet för denna deklaration är att lägga grunden för en övergripande, samlad, långsiktig och effektiv språkpolitik, där

1. Nordens samhällsbärande språk är och förblir starka och levande,
2. de samhällsbärande språken förblir samhällsbärande och kan fortsätta att användas som vetenskapliga språk,
3. det nordiska samarbetet även i framtiden kommer att bedrivas på de skandinaviska språken, dvs. danska, norska och svenska, och
4. alla språk som hör hemma i Norden lever vidare och utvecklas i en tid präglad av digitalisering inklusive artificiell intelligens, internationalisering och migration.

Den nordiska språkpolitiken kompletterar de nationella och har fokus på att säkerställa att alla nordbor

1. kan tala, förstå, läsa och skriva det eller de språk som fungerar som

samhällsbärande i det område där de bor, så att de aktivt kan delta i samhällslivet,

2. kan kommunicera på minst ett skandinaviskt språk och har kunskaper i de andra skandinaviska språken, så att de kan delta i den nordiska språkgemenskapen,
3. har möjlighet att bevara och utveckla sitt modersmål, urfolksspråk, teckenspråk och nationella minoritetsspråk, och
4. har tillgång till information om språkliga rättigheter och språksituationen i Norden.

Målsättningarna i denna deklaration kommer att följas upp genom arbetsprogram som förnyas regelbundet. Nordiska ministerrådet för utbildning och forskning och Nordiska ministerrådet för kultur kommer att se till att programmen utarbetas, antas och implementeras av relevanta sektorer för att uppnå målen i denna deklaration.

KUNNGERÐ UM NORÐURLENDSKAN MÁLPOLITIKK

Hvat ella hvørji mál, vit brúka, hevur stóran týdning fyri, hvussu vit skilja okkum sjálv, hvussu onnur fólk skilja okkum, og hvussu vit skilja tey. Málið saman við mentanini ber eisini søguna, og er tað týdningarmesta samfelagsliga undirstøðukervi, vit eiga í felag. Tað ger sítt til at skapa felagsskap og álit, og ger sítt til at styrkja fólkaræði og luttøku. Norðurlenski málfelagsskapurin er tí týdningarmikil fyri at halda fram at menna felagsnorðurlenskan samleika og á tann hátt virka fyri, at Norðurlond eru heimsins mest samantvinnaða øki.

Í stórum pørtum av Norðurlondum verður eitt skandinaviskt mál tosað, um somu leið sum fleiri onnur mál eisini hoyra heima í okkara fleirmælt øki. Og vit meta øll mál á jøvnum føti, tó at øll ikki hava sama leiklut. Tey samfelagsberandi málini í Norðurlondum, sum kunnu verða brúkt til almenn endamál, eru danskt, finskt, føroyskt, grønlenskt, íslenskt, norskt (bókmál og nýnorskt), tey sámisku málini og svenskt. Tey sámisku málini og grønlenskt eru skilmarkað sum frummál. Hesi málini hava eisini, tí tey hava verið so leingi í Norðurlondum, serstøðu sum tjóðskaparlig minnilutamál: Meänkieli, kvenskt, finskt, tey sámisku málini, romani

(chib), romanes, jiddiskt og týskt. Aftrat hesum koma norðurlensku teknmálini. Herumframt eru mong nýggj mál og harvið nýggj móðurmál lögst afturat gjøgnum árinum við innflyting úr øðrum máløkjum. Í skúlanum læra øll børn og ung enskt og í ymsan mun onnur mál. Tað er týdningarmikið, at vit í Norðurlondum hava sera góðan kunnleika til mál, sum rækka um landamørk. Hesi fleirmáلكunnleiki og parallellmáلكunnleiki ger sítt til at styrkja støðu Norðurlanda í heiminum og okkara felags hugsjón.

Sum norðurlenskur felagsskapur vilja vit bæði varðveita og menna øll okkara mál og okkara málfelagsskap. Sambært Helsingforsavtaluni skal undirvísing og útbúgving í Norðurlondum fevna um undirvísing í málunum í hinum Norðurlondunum, eisini um mál, mentan og samfelagsviðurskipti í Føroyum, Grønlandi og Álandi. Vit vilja styrkja felags kunnleikan um og fatanina av teimum málum, sum verða tosað, serliga at skilja skandinavisk mál. Áhugin fyri norðurlenskum málum og norðurlenskum samstarvi skal verða styrktur hjá børnum og ungum. Tað eru tey, ið skulu bera norðurlenska felagsskapin longur fram á leið.

Endamálið við hesari kunngerð er, at hon skal vera grundarlagið undir einum yvirskipaðum, savnaðum, langskygdum og virknum málpolitikki, har:

1. samfelagsberandi málini í Norðurlondum eru og halda fram at vera sterk og livandi
2. tey samfelagsberandi málini verða verandi samfelagsberandi, og kunnu framhaldandi verða nýtt sum vísindamál
3. tað norðurlenska samstarvið fer eisini í framtíðini at vera á teimum skandinavisku málunum, t.e. donskum, norskum og svenskum
4. øll tey mál, sum hoyra heima í Norðurlondum, halda fram at liva og mennast í eini tíð, sum er merkt av talgilding og vitlíki, altjóðagerð og flyting.

Tann norðurlenski málpolitikkurin leggur seg aftrat teimum tjóðarbundnu, og savnar seg um at tryggja, at allir norðbúgvur:

1. duga at tosa, skilja, lesa og skriva tað ella tey mál, sum virka sum samfelagsberandi í tí økinum, har tey búgva, soleiðis at tey kunnu vera við í samfelagslívunum
2. kunnu samskifta í minsta lagi á einum skandinaviskum máli og hava kunnleika um hini skandinavisku málini, so tey kunnu vera við í tí norðurlenska málfelagsskapinum
3. hava møguleika at varðveita og menna sítt móðurmál, frummál, teknmál og tjóðskaparliga minnilutamál
4. sleppa fram at kunning um málslig rættindi og málstøðuna í Norðurlondum.

Málini í hesi kunngerð fáa eisini arbeiðsskráir, sum regluliga verða endurnýggjaðar. Norðurlenska ráðharraráðið fyri útbúgving og gransking og Norðurlenska ráðharraráðið fyri mentan fara at tryggja, at skráirnar verða gjørdar, samtyktar og settar í verk í viðkomandi geirum við tí endamáli at rækka málunum í hesi kunngerð.

AVANNAAMIOQATIGIIT OQAATSINUT POLITIKKI PILLUGU NALUNAARUTAAT

Oqaatsit atukkavut immitsinnik paasinnittarnitsinnut, inuit allat uagutsinnik paasinnittarnerannut, uagullu taakkuninga paasinnittarnitsinnut assut pingaaruteqarput. Oqaatsittaaq kulturilu oqaluttuarisaanermik atatitsisuupput, ataatsimoorussaraavullu inuiaqatigiittut aqqissuussaansinnik pingaarnerpaasut. Ataatsimoornermik tatiginninnermillu pilersitseqataapput, tamallu oqartussaaqataanerak peqataanerlu annerulersittarlugu. Taamaattumik avannaamioqatigiinni oqaatsitsigut ataatsimoorneq avannaamioqatigiittut ataatsimoorussamik kinaassuseqarnerup ineriartortittuarnissaanut pingaaruteqarpoq, taamatuttaarlu nunarsuarmi nunani peqatigiillutik ataatsimoorfeqartunit Avannaamioqatigiit peqataatitsinerpaatut siuarsarniarneranut iluaqutissiilluni.

Avannaamioqatigiit ilarujussuani Skandinaviarmiut oqaasiisa arlaat atugaapput. Tamatuma saniatigut oqaatsit allat arlallit nunani peqatigiilluta ataatsimoorfigisatsinni piupput, oqaatsillu tamaasa naligiitsippavut, naak tamarmik assigiimmik atuuffeqanngikkaluartut.

Nunani Avannarlerni oqaatsit inuiaqatigiinnit atugaasut, pisortani siunertanut atorneqarsinnaasut tassaapput danskisut, finskisut, Islandimiusut, kalaallisut,

Norgemiusut (bokmål aamma nynorsk), saamisut, Savalimmiormiusut svenskisullu. Taakkunanga saamit kalaallilu oqaasii nunap inoqqaavisa oqaasiisut nassuiarneqarlutik. Oqaatsit tulliuttut Nunani Avannarlerni sivisuumik atorneqarsimanermikkut nunagisaminni ikinnerussuteqartut oqaasiisut immikkuullarissumik inissisimaffeqarput: Meänkieli, kvænsk, finskisut, saamit oqaasii, romani (chib), romanes, jiddisch aamma tyskit oqaasii. Taakkununga ilaapput nunani avannarlerni tusilartut ussersuutaat. Naggataatigullu oqaatsit arlalippassuit nutaat, ukiut ingerlanerini allamiusut oqaaseqartut nutserarnerisa kingunerisaannik ilitsoqqussaralugu oqaasinnguuttut.

Atuarfinni meeqqat inuusuttullu tamarmik tuluit oqaasii ilinniartarpaat, aammalu minnerusumik annerusumilluunniit allamiut oqaasii allat ilinniartarlugit. Nunarsuarmi oqaatsinik atugaasunik Avannaamioqatigiisugut piginnaasaqarluarnissarput pingaartuuvoq. Taamatut arlariinnik oqaaseqarneq illugiinnillu oqaaseqarneq nunarsuarmi Avannaamioqatigiit inissisimaffianik anguniagassatullu takorluukkanik ataatsimoorussatsinnik nukittorsaaqataapput.

Oqaatsivut tamaasa oqaatsitigullu
ataatsimoorfigisavut attallugillu
ineriartortissallugit

Avannaamioqatigiinni ataatsimoorullugu
kissaatigaarput. Helsingforsimi
isumaqatigiissut najoqqutaralugu
Avannaamioqatigiinni ilinniartitsineq
ilinniagaqarnerlu nunat avannarliit allat –
Savalimmiut, Kalaallit Nunaat Ålandilu
taakkununga ilanngullugit – oqaasiinik,
kulturiannik inuiaqatigiinnilu pissutsinik
ilaqassapput.

Ataatsimoorussatut ilisimasat aamma
oqalunnikkut oqaatsinik paasinnittarneq
annertusassallugit kissaatigaarput,
pingaartumik Skandinaviami oqaatsinik
paasinnittarneq. Avannaamioqatigiinni
oqaatsinik aamma nunat avannarliit
suleqatigiinnerat pillugu soqutiginninneq
meeqqani inuussuttunilu
annerulersinneqassaaq. Taakkuuppummi
avannaamioqatigiit ataatsimoorfiannik
ingerlatitseqqiisussat.

**Nalunaarummut matumunnga anguniagaq
tassaavoq oqaatsinut politikimik
pingaarnermik, ataatsimoorussamik,
piffissamut ungasissumut atuuttussamik
sunniuteqarluartumillu tunngaviunissaa,
tassani pineqarlutik:**

1. Avannaamioqatigiinni oqaatsit
inuiaqatigiinni atugaasut
patajaatsuullutillu
uummaarissuussasut
2. oqaatsit inuiaqatigiinni atugaasut
inuiaqatigiinnit atugaajuassasut,
aammalu ilisimatusarnikkut oqaatsit
atorneqarsinnaajuassasut
3. avannaamioqatigiinni suleqatigiinneq
aamma siunissami Skandinaviamiut
oqaasii, tassa danskit, norskit
svenskillu oqaasii atorlugit
ingerlanneqartassasoq

4. Avannaamioqatigiinni oqaatsit
tamarmik uumassuseqartuarlutillu
piffissami
digitaalinningsaaffiungaartumi
ineriartortinneqassasut, tamatumani
ilaallutik qarasaasiakkut
piginnaasalikkat (AI), nunat
tamalaanut saakkiartornerit, aamma
nunagisat qimallugit nunanut allanut
nuttarnerit.

**Avannaamioqatigiit oqaatsinut politikkiata
nunani avannarlerni oqaatsinut politikkit
piusut tamakkiisunnigortissavai
qulakkearniarlugulu avannaamioqatigiit
tamarmik:**

1. sumiiffimmi najugaqarfigisaminni
oqaatsinik inuiaqatigiinni
atugaasuunik ataatsinik
arlalinnilluunniit oqalussinnaanissaat,
paasinnissinnaanissaat, atuarlutillu
allassinnaanissaat, eqeersimaarlutik
inuiaqatigiinni peqataasinnaaqqullugit
2. Skandinaviamiut oqaasiinik
minnerpaamik ataatsimik
attaveqaaqateqarsinnaanissaat
Skandinaviamilu oqaatsinik allanik
ilisimasaqarnissaat, taamaalillutik
avannaamioqatigiit oqaatsitigut
ataatsimoornerannut
peqataasinnaaqqullugit
3. ilitsoqqussaralugu oqaatsiminnik,
nunat inoqqaavisa oqaasiinik,
tusilartut ussersuutaannik aamma
nunami ikinnerussutillit oqaasiinik
attassinissamut
ineriartortitsinissamullu
periarfissaqarsinnaaqqullugit
4. oqaatsitigut pisinnaatitaaffinnut
Nunanut Avannarlernut atuuttunut
aamma taakkua oqaatsitigut
inissisimanagerat pillugu
paasissutissanut
periarfissaqarsinnaaqqullugit.

Nalunaarummi matumani anguniakkat
suliassatut pilersaarutinik,
akuttoqatigiissaartumik
nutarterneqartartunik
malitseqartinneqarumaarput. Nalunaarummi
matumani anguniakkat anguneqarnissaat
siunertaralugu immikkoortoqarfinit

attuumassuteqartunit ingerlatassat
suliarineqarnissaat, akuerineqarnissaat
atuutsinneqalernissaallu Nunat Avannarliit
Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu
Ministerit Siunnersuisoqatigiiffiata aamma
Nunat Avannarliit Kulturimut Ministerit
Siunnersuisoqatigiiffiata qulakkeerniarpaat.

DAVVIRIIKKALAŠ GIELLAPOLITIHKA JULGGAŠTUS

Dat giella dahje dat gielat maid mii geavahit váikkuha ollu dasa, movt mii ipmirdit iežamet, movt earát ipmirdit min, ja movt mii fas ipmirdit sin. Giella, oktan kultuvrrain, lea maid historjáguoddin ja min deháleamos oktasaš sosiála vuodđoráhkadus. Dat ovddida oktavuodadovddu ja luohhtámuša ja nanne demokratiija ja osolašvuoda. Davviriikkalaš giellaservodat lea dehálaš, danin go dat ovdánahtta oktasaš davviriikkalaš identitehta. Dainna lágiin sáhttet Davviriikkat ieža nai ovdánit, máilmmi eanemus integrererejuvnon regiovndan.

Máŋgga sajis Davviriikkain hubmojuvvo muhtun skandinávalaš giella. Dáppe min máŋggagielat regiovnnas hubmojuvvojit eará gielat nai. Dain gielain leat máŋggalárgan rollat. Liikká atnit daid ovttaárvosažžan. Davviriikkaid servodatguoddi gielat, maid sáhtta atnit virggálaš ulbmiliidda, leat dánskkagiella, dárogiella (girje- ja ođđa dárogiella), fearagiella, islánddagiella, ruonáeatnangiella, ruotagiella, sámegiella ja suomagiella. Sáme- ja ruonáeatnangiella definerejuvvojit eamiálbmotgiellan nai. Čuovvovaš gielain lea sierra stáhtus nationála unnitlogugiellan danin go dat leat hubmojuvvon guhká Davviriikkain: meänkieli, kveanagiella, suomagiella, sámegiella,

románagiella, jiddisch ja duiskkgiella ja vel davviriikkalaš seavagielat. Dasa lassin leat sisafárrejeaddjit bohtán deike jagiid čađa. Sii hupmet guđetge iežaset eatnigiela ja dainna lágiin leat eatnigielat lassánan. Buot mánát ja nuorat ohppet eŋgelasgiela skuvllas. Muhtimat ohppet eará gielaid nai. Lea dehálaš ahte davviriikkalaččat máhttet bures daid gielaid, main lea riikkaidgaskasaš mearkkašupmi. Dát máŋggagielatvuohka ja bálddalasgielatvuohka nanne sihke Davviriikkaid váikkuhanfámu máilmmis ja iežamet oktasaš višuvnna.

Davviriikkalaš servodahkan mii háliidit sealluhit ja ovddidit sihke iežamet gielaid ja iežamet giellaservodaga. Davviriikkaid oahpahus ja oahppu galgá Helssega soahpamuša mielde fátmastit eará davviriikkalaš gielaid, kultuvrraid ja servodatdiliid. Dat siskkilda maid Fearsulluid, Ruonáeatnama ja Álánda. Mii háliidit nannet iežamet máhtu ja ipmárdusa daid gielaid hárrái mat hubmojuvvojit, erenoamážit skandinávalaš gielaid hárrái. Beroštupmi Davviriikkaid gielain ja oktasašbargguin ferte lassánit mánáid ja nuoraid gaskkas. Sii dat galget doalvut davviriikkalaš servodaga viidáseappot.

Dán julggaštusa ulbmil lea ráhkadišgoahtit viiddis, oppalaš, guhkesáigásaš ja effektiivva giellapolitihka, mas

1. Davviriikkaid servodatguoddi gielat leat ja bissot nanusin ja eallin
2. servodatguoddi gielat bissot servodatguoddiin ja ain sáhttet geavahuvvot dieđalaš giellan
3. davviriikkalaš oktasašbargu maiddái boahteáiggis čađahuvvo golmma skandinávalaš gillii, namalassii dánskkagillii, dárogillii ja ruotagillii
4. buot Davviriikkaid gielat seilot ja ovdánit digitaliserema, dahkujierpmi, internationaliserema ja migrašuvnna áigodagas.

Davviriikkalaš giellapolitihka dievasmahtta Davviriikkaid iežaset giellapolitihkaid ja váldá válđoáššin ahte juohke davviriikkalaš

1. máhtta hupmat, ipmirdit, lohkat ja čállit dan gillii mii lea servodatguoddiin

dan guovllus gos son orru, vai son sáhtta oassálastit servodateallimii

2. máhtta gulahallat unnimusat ovttá skandinávalaš gillii, ja máhtta eará skandinávalaš gielaide dan mađe, ahte son sáhtta oassálastit davviriikkalaš giellaservodahkii
3. oažžu vejolašvuođa seailluhit ja ovddidit iežas eatnigiela, eamiálbmotgiela, seavagiela ja nátionála unnitlogugiela
4. sáhtta oažžut dieđuid gielaide vuoigatvuođaid birra ja Davviriikkaid gielladili birra.

Dán julggaštusa ulbmilat galget čuovvoluvvot bargoprográmmaid mielde mat ođasmuvvet jeavddalaččat. Davviriikkaid oahpahuš- ja dutkanministtarráđđi ja kulturministtarráđđi galgaba fuolahit ahte prográmmat válbmanit ja dohkkehuvvojit, ja fuolahit ahte relevánta sektorat ollašuhthet dán julggaštusa ulbmiliid.

DECLARATION ON NORDIC LANGUAGE POLICY

The language or languages we use have a huge impact on how we understand ourselves, how other people understand us, and how we understand them. Language as well as culture conveys our history and constitutes our most important piece of shared social infrastructure. Language fosters a sense of community, builds trust, strengthens democracy, and facilitates participation in society. All of these aspects make the Nordic language community important for the continued development of a shared Nordic identity and for promoting the Nordic Region as the most integrated region in the world.

The Scandinavian languages, which are spoken in much of the Nordic Region, co-exist with several others in our multilingual region. We regard all languages as equal, even if they do not all play the same role. The languages in the Nordic Region that can be used for official purposes and which are essential to our societies are Danish, Finnish, Faroese, Greenlandic, Icelandic, Norwegian (Bokmål and Nynorsk), the Sami languages, and Swedish, of which the Sami languages and Greenlandic are defined as indigenous languages. Due to their long-standing presence in the region, the following languages also have a special status as national minority languages: Meänkieli, Kven,

Finnish, the Sami languages, Romani (Chib), Romanes, Yiddish, and German. The Region is also home to the Nordic sign languages. Many new languages and, by extension, new mother tongues have come into play over the years due to immigration from other language areas. At school, all children and young people learn English and, to varying extents, other languages. It's vital that we in the Nordic Region have a solid grasp of languages used in international contexts. Multilingualism and parallel language use help to strengthen our position in the world and our shared vision.

As a Nordic community, we want to preserve and develop all our languages as well as our language community. According to the Helsinki Treaty, education and training in the Nordic Region must include teaching in the languages, culture, and social conditions of the other Nordic countries, including the Faroe Islands, Greenland, and Åland. We want to strengthen our shared knowledge and understanding of the languages that are spoken, especially the understanding of the Scandinavian languages. Children and young people are the future of the Nordic community, and we wish to encourage their interest in the Nordic languages and co-operation.

The aim of this declaration is to form the basis for an overall, cohesive, long-term, and effective language policy. It seeks to ensure that:

1. The languages essential to our societies in the Nordic Region remain strong and dynamic.
2. Those languages remain essential to society and can be used for scientific purposes also in the future.
3. Nordic co-operation continues to be conducted in the Scandinavian languages, i.e. Danish, Norwegian, and Swedish.
4. All languages that belong in the Nordic Region continue to exist and evolve in an area of digitalization and artificial intelligence, internationalisation and migration.

The Nordic language policy supplements national policies. Its emphasis is on ensuring that everyone living in the Nordic Region can:

1. Speak, understand, read, and write the language(s) essential to society in the area where they live and are able to participate actively in society.
2. Communicate in at least one Scandinavian language and have knowledge of the others so that they can be part of the Nordic language community.
3. Preserve and develop their mother tongue, indigenous, sign and national minority languages.
4. Access information about language rights and the language situation in the Nordic Region.

The objectives outlined in this declaration will be followed up by way of work programmes which will be regularly reviewed. The Nordic Council of Ministers of Education and Research and the Nordic Council of Ministers for Culture will ensure that the programmes are drawn up, adopted and implemented by the relevant sectors to achieve the objectives of this declaration.

Stockholm, 2. maj/mai/mai/toukokuuta 2024

Mattias Tesfaye

Børne- og undervisningsminister
Danmark

Jakob Engel-Schmidt

Kulturminister
Danmark

Anna-Maja Henriksson

Opetusministeri/Undervisningsminister
Suomi/Finland

Sari Multala

Tiede- ja kulttuuriministeri /
Forsknings- och kulturminister
Suomi/Finland

Áslaug Arna Sigurðjónsdóttir

Háskóla-, jónaðar- og nýsköpunarráðherra
Ísland

Lilja Dögg Alfreðsdóttir

Menningar- og viðskiptaráðherra
Ísland

Kari Nessa Nordtun

Kunnskapsminister
Norge

Lubna Jaffery

Kultur- og likestillingsminister
Norge

Lotta Edholm

Skolminister
Sverige

Parisa Liljestrand

Kulturminister
Sverige

Djóni Nolsøe Joensen

Landsstýrismaður í barna- og útbúgvingarmálum
Føroyar

Sirið Stenberg

Landsstýriskvinna í almanna- og mentamálum
Føroyar

Aqqaluaq B. Egede

Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilinniartitaanermut,
Kultureqarnermut, Timersornermut
Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq
Kalaallit Nunaat

Annika Hambrudd

Utbildnings- och kulturminister
Åland

Om denne publikation

Deklaration om nordisk sprogpolitik

Politiknord 2024:710

ISBN 978-92-893-7841-3 (PDF)

ISBN 978-92-893-7842-0 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/politiknord2024-710>

© Nordisk Ministerråd 2024

Forsidefoto: Ted Lindroos / Midjourney AI genereret bild

Layout: Ted Lindroos

Publiceret: 3/5/2024

Det nordiske samarbejde

Det nordiske samarbejde er en af verdens mest omfattende regionale samarbejdsformer. Samarbejdet omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland.

Det nordiske samarbejde er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret, og er en vigtig medspiller i det europæiske og internationale samarbejde. Det nordiske fællesskab arbejder for et stærkt Norden i et stærkt Europa.

Det nordiske samarbejde ønsker at styrke nordiske og regionale interesser og værdier i en global omverden. Fælles værdier landene imellem er med til at styrke Nordens position som en af verdens mest innovative og konkurrencedygtige regioner.

Nordisk Ministerråd

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Læs flere nordiske publikationer: www.norden.org/da/publikationer